

НУШ КРОКУЄ ДАЛІ: НАСТУПНІСТЬ МІЖ ПОЧАТКОВОЮ ТА БАЗОВОЮ ШКОЛОЮ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Над методичними наробками працювала творча група вчителів початкових класів Запорізької спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №100.

Гурінок Марина, Роменська Наталія, Бондаренко Лариса, Власова Оксана.

Цей навчальний рік особливий: реформа НУШ досягає фінішу в початковій школі та крокує далі до середньої школи. Перехід учнів з початкової в основну ланку школи – одна з педагогічно найбільш складних проблем, а період адаптації в 5-му класі – один з найважчих періодів шкільного навчання.

Які виклики та завдання постають перед учнями та вчителями основної школи? Насправді їх безліч, адже НУШ – абсолютно нове для середньої школи явище. До неї потрібно звикнути та зрозуміти дуже важливий момент: Нова українська школа формує в учнівства не лише знання, а й уміння застосовувати їх у житті. Звісно ж, для вчителів базової школи, які продовжують марафон НУШ, буде важливим пошук різноманітних орієнтирів, ідей, поглядів, технологій. Це сприятиме усвідомленню та трансформації вчителювання з оглядом на нові концепції загальної середньої освіти. Щоб досягти оптимальних результатів у забезпеченні наступності змісту між початковою й базовою школою, необхідно дотримуватися певних умов. Яких саме — спробуємо розібратися. Свої наробки ми пропонуємо як результат створення нового освітнього продукту діяльності Міської творчої групи під керівництвом методиста Центру професійного розвитку педагогічних працівників Запорізької міської ради Стрілець Лариси

Ранкова зустріч – це запланована, структурована зустріч, яка займає важливе місце в повсякденному розкладі діяльності класу, де панує атмосфера піклування та відповідальності. Педагоги визнають особливу роль ранкової зустрічі в житті дітей і присвячують 15–25 хвилин на початку дня, аби створити позитивну атмосферу в учнівському колективі на весь навчальний день у школі.

Чотири основні компоненти ранкової зустрічі:

1) **Вітання.** Учні разом із вчителем (асистентом учителя, якщо він є) розміщуються в колі. Усі діти вітаються, і це забезпечує розуміння, що вони є важливими членами групи.

Вітання може бути різноманітним та цікавим.

Наприклад запропонуйте своїм учням кожного дня вітатися, так як це роблять різні народи світу.

Першого дня традиційне наше вітання, наступні дні ритуали якихось племен. Ось наприклад такі:

1. У Гренландії прийнято «цілуватися» носами, притискаючи верхню губу і ніс до обличчя (носа, щоки чи лоба) іншої людини. Щоправда, таке вітання прийнятне лише між близькими, і аж ніяк — між незнайомцями. Зустрівшись, гренландці кажуть: «Прекрасна погода!» — навіть якщо на вулиці –40 °С. Тертя носами у якості вітання поширене і в Новій Зеландії.

2. Якщо Тобі пощастить побувати у Тибеті, приготуйся дивуватися: там замість традиційного українцям рукостискання перехожі показують один одному язика.

3. А якщо Тебе занесе до Китаю, не забудь: там вітаються, кланяючись одне одному із витягнутими вздовж тіла руками, або обмінюються дивними для європейця репліками: «Чи поїли ви сьогодні рису?» «Так, дякую, а ви?» Насправді ж нікого не цікавить, чи снідав Ти зранку — це просто данина традиціям.

2) **Групове заняття.** Розпочинається після спокійного обмірковування інформації. У класі створюється відчуття єдності, радості через виконання пісень, участі в іграх, коротких і швидких заняттях.

Доречно використовувати ігри на згуртування колективу. Діти повинні почувати єдність і підтримку один одного.

Молекули

Мета гри – навчити дітей згуртовуватися. Діти поділені всі на атоми. Вчитель каже: «Зібратися атомам в молекули по 3, 4,5 і тд». Після цього кожного разу збільшувати число, для того щоб збільшувати кількість учнів. І в кінці об'єднати їх вже в речовину і пояснити що вони цілісний клас.

Будуємо цифри, фігури.

Мета гри в тому, щоб за обраний час діти разом побудували фігуру, число. Заодно можна виявити лідерів класу.

3) **Обмін інформацією.** Учні висловлюють свої думки, обмінюються ідеями та пропонують важливі для них теми для обговорення. Діти мають змогу дізнатися щось один про одного. Працюючи над цим етапом зустрічі важливо встановити чіткі правила.

1. Коли один говорить інші слухають.
2. Не засуджуємо думку іншого.
3. Слухаємо уважно.

Це допоможе учням слухати один одного і запам'ятовувати важливе.

Доречно використовувати метод мікрофон та авторське крісло .

4) **Щоденні новини.** Це коментування письмового оголошення, яке щодня вивішується на відповідному стенді чи дошці. Запропонуйте дітям скласти або розробити великий планшет формат А3 і щоб діти самостійно записували визначні події і новини. Визначте по двоє відповідальних і кожного дня здобувачі освіти готують новини для залучення дітей у співпрацю. Щоденні новини можуть містити різноманітні завдання (заповнення календаря, перегляд розкладу виконання робіт, створення графіка погоди), що активізує початок індивідуальної роботи або діяльність у центрах активності.

Далі пропонуємо приклади ранкових зустрічей.

Ранкові зустрічі

Тема : Техніка яка допомагає гаджети, девайси, комп'ютери. Сучасні професії.

Мета: розширити уявлення дітей про предмети, що полегшують працю людини, створюють комфорт, сучасні професії та професії майбутнього; систематизувати знання учнів про призначення й способи використання комп'ютерної техніки, зацікавити роботою з комп'ютерними технологіями; розвивати пізнавальний інтерес, навички спілкування державною мовою, мислення, увагу; виховувати інформаційну культуру.

День 1

1. Вітання.

Діти стають колом, вітаються різними словами вітання, жестами, мімікою.

2. Новини дня (учні заздалегідь готують визначні події цього дня)

3. Гра «Мікрофон»

Діти по черзі називають професії .

4. Обмін інформацією

« Крісло автора» - розповідь про професії батьків.

5. Загадка

Він продукти зберігає

Їжу в холоді тримає

Є у ньому морозильник

Зветься диво (холодильник)

6. Ознайомлення учнів з темою

7. Робота над темою

Діти в парах збирають розрізані картинки із зображенням технічних пристроїв (смартфон, комп'ютер, мікрохвильова піч, кухонний комбайн, пиросос, телевізор, планшет, флешка, нетбук, джойстик, трз-плеєр, вентилятор, фен, гральна приставка, навушники, вебкамера, комп'ютерна миша).

— Як можна назвати всі ці предмети? (Технічні пристрої.)

8. Групова робота (створення колажу)

Розкладіть предмети за значенням

Девайси

Гаджети

9. Підсумок

Продовж речення

- Якби , я був винахідником, я б створив.....

День 2

Тема: Як потоваришувати з технікою

1. Вітання

Кожен учень на аркуші малює те, чим він хоче привітатись, показує малюнок, вітається. Всі малюнки вітання вішають на дошку.

2. Новини дня (учні заздалегідь готують визначні події цього дня)

3. Робота над загадками

1.Всю білизну позбирає

І старанно покупає.

Буде знову вся чистенька,

Незабруднена, гарненька. (Пральна машина.)

2. Суп, морозиво, ковбаси,

Сало, м'ясо, яйця, кваси...

Все в животику ховає

І свіженьким зберігає. (Холодильник.)

3. Де, кого нагородили,

Де супутник запустили.

Фільми, казочки, новини

Нам транслює щохвилини. (Телевізор.)

4. Кілобайти, гігабайти,

Папки, файли, блоги, сайти...

Знань чимало різних має,

Цілий світ про нього знає. (Комп'ютер.)

5. Може моркву покрити,
Свіжий сік для нас зробити.
Не потрібно йому рук —
Має функцій безліч штук. (Кухонний комбайн.)

6. Розморожувати вміє.
Що потрібно розігріє.
Піцу зробить за хвилину.
Нагодує всю родину. (Мікрохвильова піч.)

7. Хоч і голосу не має,
Але голосно гукає,
Щоб могли порозмовляти
І про все на світі знати. (Телефон.)

4. Гра «Мікрофон»
— Я знаю правила користування електроприборами.....
Діти складають правила користування електроприборами.

5. Гра «Доведи»
Діти об'єднуються 2 групи
1 група – користь технічних засобів
2 група- шкода технічних засобів

6. Висновок
Створення колажу :
1 група - правила користування електроприборами;
2 група – користь і шкода технічних засобів.

День 3

Тема: Техніка яка допомагає. Професії майбутнього.

1. Вітання

Придумати своє вітання (діти вітаються жестами, рухами танцю або словами)

2. Новини дня (учні заздалегідь готують визначні події цього дня)

3. Обмін інформацію « Крісло автора»

- Більшість спеціалістів мають спільну думку, що професії майбутнього будуть здійснюватись в інформаційних технологіях та нанотехнологіях.

- Перегляд ролика https://youtu.be/leDjJo0p_Oc

- Учні по одному розповідають про професії майбутнього

Наномедики

Нанороботи повністю замінять діагностів і ліки, і зможуть лікувати людину з середини.

Геноагрономи

Ця професія буде спрямована на вирощення генно модифікованих рослин. Для подальшого вживання у їжу.

Соціальний роботопрацівник

Роботи будуть обслуговувати людей, а роботів, в свою чергу, соціальні роботопрацівники.

Поліцейські

Без поліції зараз та і в майбутньому нікуди.

Космічні архітектори

Космічні архітектори будуть робити будівлі за межами Землі. Так звані космічні міста.

4. Гра «Збери слово»

Робота в групах.

3 команди з літер складають слова.

1гр.- І О Т Е К Т Р (тіктокер)

Пояснення - автор, який викладає любий контент (танці, жарти, кумедні скетчі,...) в Тік-Ток.

2гр.- М І П Р С Г Т О А (програміст)

Пояснення –

Прикладні програмісти. Такі фахівці займаються розробкою конкретних програм, необхідних для роботи організації.

Системні програмісти програмують операційні системи, інтерфейси до розподілених баз даних, працюють з мережами.

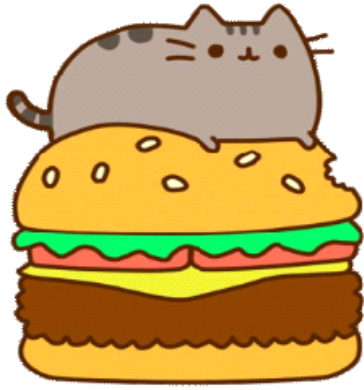
Веб-програмісти мають справу з мережами, але, як правило, з глобальними, такими, як Internet. Вони пишуть веб-інтерфейси до баз даних, створюють динамічні веб-сторінки і т.п.

Згр. – И Б О Л Г Р Е (блогер)

Пояснення – людина, яка веде свій онлайн щоденник «блог». Регулярно освітлює у ньому нові записи. Головний успіх блогу – кількість підписників.

5. Щоденник вражень

- Мене сьогодні найбільше вразило....

На цю сторінку, напевно, ви одразу звернули увагу, оскільки, вам не зрозуміло, чому в серйозному методичному збірнику розміщено дитячий малюк чізбургера та котика. Я вам відповім: «Просто хотіла привернути вашу увагу! Сподіваюся, що в мене вийшло!:)»

А тепер до справи!

Кожного дня, готуючись до уроків, я задаюся один і тим же запитанням: «Як їх мотивувати? Що вигадати, щоб навчання було цікавим?». Скажу чесно, що навчаючись у коледжі, я думала, що цей етап уроку є не важливим, навіть, нефективним. І тільки попрацювавши в школі, я зрозуміла, що мотивація є невід'ємною частиною навчання. І якщо я вже згадала про чізбургер на початку, то мотивація це як соус, без якого навчання буде сухим, розсипчастим і недостатньо смачним, що може залишитися не з'їденим.

Для приготування смачного та соковитого бургеру, нам необхідно обрати якісні продукти та вдало їх поєднати. Тому пропоную починати готувати!

Навчання у школі, а особливо початок навчання – визначний момент в житті кожної дитини. Оскільки, у порівнянні з дошкіллям, безтурботне середовище змінюється на велику кількість вимог, обов'язків та обмежень, постійну працю, нові норми і правила поведінки. Дитина стає дорослішою і у неї з'являється велике бажання бути успішною у навчанні. Учень вважає, що в нього все має бути відмінно, тому він сильно переживає через свої невдачі та помилки.

Тому «отримання» нового статусу – школяра, на декілька тижнів вмотивує дитину, але не більше, так як позитивне ставлення до нового статусу не забезпечує цікавості до навчання. Необхідно, щоб дитину цікавив сам процес пізнання.

Інтерес до навчання у молодших школярів є дуже не стійким, оскільки, їм не вистачає зусиль, щоб долати всі навчальні

труднощі, з якими учні можуть зіткнутися щодня.

Важливо викликати в учнів цікавість, яка є початком мотивованого навчання. Будь яка діяльність на уроці чи перерві здатна викликати зацікавленість. Це може бути гра, логічні вправи, інтерактивні завдання, використання LEGO, інтергація...

Зацікавленість у навчанні з часом «переростає» у допитливість – цілеспрямоване прагнення до пізнання нового. Тобто простий інтерес до будь якої навчальної дисципліни, переростає до пізнання властивостей предметів і явищ, пошуків відповідей на запитання. Таким чином формуються внутрішні мотиви, звідси, вони є непостійними. Це пов'язано з тим, що виникати інтерес може до декількох предметів або всього до декількох тем.

Тому перед тим, як навчати вчитель має підготувати учнів до сприймання інформації – вмотивувати їх.

Термін “мотивація”, в широкому сенсі використовується в усіх галузях психології, які досліджують причини та механізми цілеспрямованої поведінки людини.

Мотивація – це один із найважливіших факторів поряд із здібностями, знаннями, навичками, який забезпечує успіх у діяльності. Це сукупність спонукальних факторів, які викликають активність в організмі і визначають його спрямованість. [журнал «Початкова школа» - 2007.- № 3. – С.5-6]

Психологи та педагоги виділяють п'ять рівнів навчальної мотивації [Маркова А. К., Матис Т. А., Орлов А. Б. Формирование мотивации учения. – М., 1990. – 212 с.]:

Перший рівень – високий рівень шкільної мотивації, навчальної активності. У таких дітей є пізнавальний мотив, прагнення найбільш успішно виконувати всі запропоновані шкільні вимоги. Учні чітко впливають усім

вказівкам учителя, сумлінні і відповідальні, сильно переживають, якщо одержують незадовільні оцінки.

Другий рівень – гарна шкільна мотивація. Учні успішно справляються з навчальною діяльністю. Подібний рівень мотивації є середньою нормою.

Третій рівень – позитивне відношення до школи, але школа приваблює таких дітей позанавчальною діяльністю. Такі діти досить сприятливо почувають себе в школі, щоб спілкуватися з друзями, із учителями. Їм подобатися відчувати себе учнями, мати гарний портфель, ручки, пенал, зошити. Пізнавальні мотиви в таких дітей сформовані в меншій мірі, і навчальний процес їх мало приваблює.

Четвертий рівень – низька шкільна мотивація. Ці діти відвідують школу неохоче, воліють пропускати заняття. На уроках часто займаються сторонніми справами, іграми. Мають проблеми в навчальній діяльності. Знаходяться в серйозній адаптації до школи.

П'ятий рівень – негативне відношення до школи, шкільна дезадаптація. Такі діти мають труднощі у навчанні: вони не справляються з навчальною діяльністю, відчують проблеми в спілкуванні з однокласниками, у взаєминах із учителем. Школа нерідко сприймається ними як вороже середовище, перебування в ній для них нестерпне. В інших випадках учні можуть виявляти агресію, відмовлятися виконувати завдання, дотримуватися тих чи інших норм і правил. Часто в подібних школярів відзначаються нервово-психічні порушення.

Одним із ефективних видів технологій, які використовують для формування позитивної мотивації до навчання є ігрові технології. Їх використання на уроках у початковій

школі відповідає природним потребам дитини, адже за своєю природою гра – це найвластивіша форма життєдіяльності дітей.

Гра сьогодні стає для кожної дитини школою соціальних відносин. Під час гри дитина ознайомлюється з великим діапазоном людських почуттів і взаємовідносин, учить розрізняти добро і зло. Завдяки грі в дитини формується здатність проявляти свої особливості, визначати, як вони сприймаються іншими, і з'являється потреба будувати свою поведінку з урахуванням можливої реакції з інших. [ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ: КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД Збірник наукових праць ЖИТОМИР 2019 ., ст.97]

Організуючи освітній процес, я намагаюся до кожного уроку додати хоча б одну гру. При цьому діти і не підозрюють, що в процесі гри ми повторюємо раніше вивчений матеріал, закріплюємо отримані знання, формуємо або вдосконалюємо навички.

	Назва гри	Предмет, клас	Опис гри
	«Нагодуй Крокодила - ненажеру»	Математика, 1 клас	Під час вивчення теми «Порівнюємо числа», до нас завітав Крокодил, який постійно хоче їсти, чим більше, тим краще. Тому він завжди відкриває свою пащу туди, де «їжі» більше. Таким чином ми закріплюємо навички порівняння кількісних малюнків та чисел. Грати можна, як самостійно, так і в парі або групі.
	«Маленькі вчителі»	Математика, 1 клас	Створюємо ситуацію, коли вчитель або вигаданий герой робить помилки, у виконанні робіт. І завдання учнів самостійно, в парі або в групах

			перевірити роботу «неуважних учнів» та виправити помилки.
	«Вибивний»	Англійська мова, 1-4 клас	Обирається 1 вибивний (вчитель або учень), інші учні шикуються в одну лінію. Вибивний по черзі кидає м'яч учасникам гри і називає слово/ речення на українській мові, а учні мають перекласти і повернути м'яч. Учень, який не виконує завдання повертається на місце. Або можна на початку гри дати «додаткові життя», які учень може заробляти весь урок.
	«Хто більше?»	Українська мова, 1 клас	Учні об'єднуються у групи або просто за рядами і отримують набір вивчених літер. Групам потрібно придумати з ними більше слів, ніж учасники іншої групи/ряду.

Цей список може бути нескінченним, оскільки, кожен із вчителів використовує безліч ігор, які вдосконалює та змінює. Головне не забувати, що гра має бути з сучасними героями, бути доцільною на уроці, виконувати функцію.

Дуже часто вчителі НУШ використовують LEGO в

не сучасною, навчальну

навчально-ігровому процесі. З деякими варіантами можна ознайомитися за посиланням.

Але нічого не мотивує краще, ніж «отримання нагород» за виконанні завдання. До впровадження Нової Української Школи учнівські знання оцінювалися бальною шкалою. Тобто, якщо учень засвоїв тему, виконав усі завдання та допустив мінімальну кількість помилок, то отримував оцінки високого рівня. Якщо ж школяр виконав вірно половину завдань, то оцінки середнього рівня, і він розумів, що йому слід довчити, потренуватися виконувати схожі завдання та покращити свої знання.

Сьогодні ж в НУШ вчителі оцінюють знання учнів, використовуючи формувальне оцінювання. Тобто вчитель словесно або за допомогою символів вказує на прогрес у навчанні, на недоліки. Тому дуже важливо обрати форму стимулювання мотивації, яка буде вказувати ріст та помилки кожного учня.

Перед тим як писати цю роботу, я запустила опитування у соціальній мережі Instagram, щоб дізнатися як в реальному житті батьки заохочують і мотивують учнів до навчання. І результати були досить для мене очевидними, оскільки, вони розділилися: на заохочення – «Куплю солодке», «Дам пограти в телефон», «Купимо іграшки» та на покарання, залякування – «Заберу гаджет», «Не дозволю піди гуляти», «Серйозна розмова з батьком», «Віддам до інтернату», «Будеш дурнем». Нічого нового, бо про «батіг і пряник» відомо, ще з давніх часів. Але ми маємо розуміти, що у всьому є межа. І про це слід говорити з батьками на перших батьківських зборах.

Але що ж робити вчителям, які мають тільки «пряник»? Правильно, шукати різні форми і засоби заохочення, підвищення зацікавленості та мотивації. Я вас познайомлю зі своїми улюбленими та дієвими, на мій погляд.

1. **«Щоденник досягнень»** - створена вчителем роздруківка, яка виглядає, наче календар на місяць із вказанням дати та дня тижня, для кожного учня окремо та маленькі наліпки/штампи для кожного предмету окремо. В кінці дня вчитель вклеює наклейки на сьогоднішній день, враховуючи роботу учня. Якщо учень показав гарні

результати або проявив активність на математиці, то він отримує відповідні позначки. Таким чином можна простежити динаміку роботи учня за цілий тиждень/місяць. Учень молодшого шкільного віку зацікавлений в «збиранні» таких знаків та символів, тому буде активніший на уроках і намагатиметься не допускати помилок.

2. **«Мотиваційні браслети»** - паперові браслетики з похвалою та підтримкою для учнів, які допоможуть оцінити навчальні досягнення, підкреслити зміни у поведінці, помітити динаміку старання. Їх дизайн може бути будь яким, ви можете їх розробити самостійно або завантажити з інтернету та роздрукувати.

3. **«Планшет досягнень»** - це паперова роздруківка, яка виглядає як віконечко соціальної мережі і додає коментарі або лайки, які так хочуть отримати як можна. Коментарі можна розробити роздрукувати або писати вручну.

порожнє
вчитель
зараз всі
більше.
завчасно і

4. **«Звільнення від домашнього завдання»**- купон, дозволяє учню, який на відмінно на уроці і показав високий рівень даної теми, не виконувати

який
працював
знань з
домашнє

завдання. На мою думку, це дуже крута ідея, бо учень на уроці уважний, старанний та прагне засвоїти тему на високому рівні. Що ще потрібно вчителю?

5. **«Трекер завдань»** - індивідуальний список завдань для кожного учня, розроблений вчителем. У ньому можуть міститися різні завдання, залежно від того, на що вчитель хоче звернути особливу увагу. За виконання завдань вчитель в кінці дня, ставить відповідні відмітки. Але для того, щоб це працювало, необхідно придумати заохочення, для учнів, які виконують всі завдання на відмінно. Заохотити «переможців» можна мотиваційними браслетами, купонами на звільнення від домашнього завданнями, купонами на додатковий бал до самостійної роботи.

6. **«Заробіток грошей»** - дуже часто вчителі порівнюють відвідування школи з відвідуванням роботи батьками, наголошуючи на тому, що це необхідно. Діти точно знають, що батьки заробляють гроші, тому доречно було б ввести класну валюту. Учні розуміють, що вдало виконані завдання принесуть гарний «заробіток». Система накопичення може бути різного характеру: за кожне завдання окремо, за день, за тиждень або двічі на місяць. Таким чином учні накопичують власний капітал, який вони зможуть витратити на... А тут вже фантазія вчителя! У якості товарів можуть бути: кінопокази в актовій залі, прогулянка на свіжому повітрі замість уроку чи перерви, звільнення від самостійної або ж разом із батьками раз на семестр організовувати «класні маркети», у яких вони зможуть придбати дрібну канцелярію та солодощі!

7. **«Тематичні колекції»** - вчитель, в залежності від тематики пори року або інших вподобань учнів створює або підбирає з інтернету картинку шаблон і відповідні наклейки, які учні будуть колекціонувати. Наприклад, восени для учнів 1 класу можна роздрукувати

порожній кошик, купити/роздрукувати наклейки фруктів та овочів. Учні виконуючи завдання, відповідаючи на уроках, наповнюють кошик. Діти будуть прагнути зібрати найбільшу колекцію, а вчителю це дасть змогу бачити активність кожного. В жодному разі вчитель не порівнює учнів за кошиками. Або це може бути колекція улюблених казкових героїв, героїв мультфільмів або ігор. Тільки ці герої мають бути дійсно учням цікаві, трендові та сучасні.

8. **«Склади пазл»** - вчитель розробляє пазл (підбирає картинку) і розрізає на потрібну кількість шматочків, які учень може отримати виконавши завдання самостійної роботи... Картинки для всіх учнів можуть бути однаковими, щоб був присутній здоровий рівень конкуренції. Або ж, навпаки, різні, щоб їм було цікавіше їх збирати. Коли учень збирає повністю збирає пазл, то він може отримати нагороду (дрібну канцелярію, солодоші, звільнення від домашнього завдання, додаткові 5 хв перерви)

Деякі з цих «пряників» будуть працювати тільки в початковій школі, але більшу частину з них можна використовувати в середній школі, оскільки, 5-6 клас – адаптивний і ці форми заохочення будуть доречними. Але ярмарок у класі можна замінити на пікнік у парку чи поїздку у кінотеатр, завдання у трежері замінити на більш «серйозніші». «Тематичні наклейки» з улюбленими героями можна замінити на фото блогерів, співаків. Як ви розумієте, то поле для роздумів та творчості – широчезне.

Пшшш...А зараз – релакс! Згадайте ранок перед поїздкою на море. Ви схвильовані, у передчутті відпустки і ви безмежно вмотивовані встати дуже рано, ви наповнені сил, навіть, якщо ви не виспались. Такі ж емоції та почуття у мене не тільки перед поїздкою, а ще іноді перед школою. Я також з легкістю прокидаюся у святковий день, у день виступу моїх учнів, в день екскурсії...тобто у той день, що як небудь відрізняється від «звичайного» шкільного дня. Думаю, що більшість розуміє вже, до чого я хилю - створювати дні, які будуть «яскравими крапочками» у шкільному житті.

Гарним інструментом у «розфарбовуванні» навчання – є інтеграція.

У Великому тлумачному словнику інтеграція – це “доцільне об’єднання та координація дій різних частин цілісної системи”.

Американський педагог Дж. Гіббоне висловлював думку, що інтегрувати – це **поєднувати** частини систем таким чином, щоб результат об’єднання в сумі перевершував їхнє значення до взаємодії.

Інтегроване навчання (Адаптовано з “Natural Curiosity: A Resource for Teachers” University of Toronto OISE) – це навчання, яке ґрунтується на комплексному підході. Освіта розглядається через призму загальної картини, а не ділиться на окремі дисципліни.

Предметні межі (роздільники) зникають, коли вчителі заохочують учнів робити зв’язок між дисциплінами й спиратися на знання і навички з кількох предметних областей.

Учням потрібні відкриті можливості для інтеграції знань і навичок з різних дисциплін і критичного оцінювання того, як ці частини взаємодіють. [\[https://nus.org.ua/articles/integrovane-navchannya-tematychnyj-i-diialnisnyj-pidhody-chastyna-1/\]](https://nus.org.ua/articles/integrovane-navchannya-tematychnyj-i-diialnisnyj-pidhody-chastyna-1/)

Тобто, на уроках ви поєднуєте декілька предметів або ж об’єднуєтесь з вчителем для створення спільного уроку. Як це мотивує?

По перше, уявіть. Вираз обличчя своїх дітей. Якщо ви їм повідомите, що скоро вони потраплять на урок, який будуть проводити їх улюблені вчителі разом. Повірте, вони будуть чекати із нетерпінням цей день. Але ж ви не забудьте наголосити, що для цього уроку слід добре виконати домашнє завдання з цих предметів і повторити останні терміни, визначні дати та поняття. Підготовка до цього уроку в учнів буде на кращому рівні.

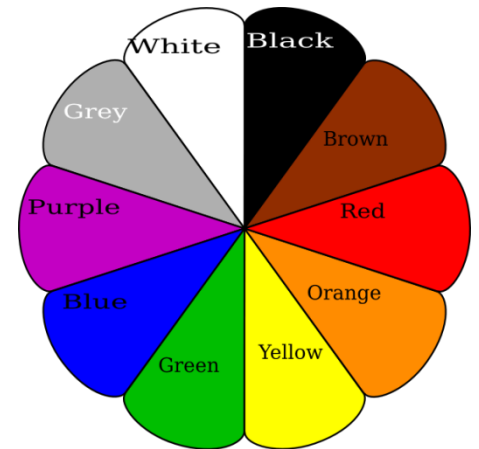
По друге, навіть, якщо ви не об’єднаєтесь з вчителем, щоб провести бінарний урок, ви можете інтегрувати предмети, які ви викладаєте або в яких ви компетентні. Наприклад, можна об’єднати урок англійської мови та образотворчого мистецтва у 1 класі.

Тема: Основні та похідні кольори. Вивчення нових лексичних одиниць з цієї теми. **Практична робота:** «Осінні дари»

Вивчення та розрізнення основних та похідних кольорів на уроці мистецтва та вивчення лексики з цієї теми на англійській мові за календарно-тематичним планом розташовані на одному тижні. Так чому не об'єднати?

Дітям завчасно можна сказати, що у них буде

цікавий урок мистецтва, на який завітає іноземець. Це може бути іграшка або навіть, комп'ютерний друг. Вони чекатимуть цього уроку! І тут одразу з перших хвилин уроку виникне проблема, бо ми з ним змогли привітатися, назвати своє ім'я, але ми не можемо зрозуміти, що ми будемо малювати та якими кольорами. Тому ми терміново вивчаємо кольори, щоб частково розумітися з гостем. Діти враз включаються в роботу, адже вони розуміють, що для виконання практичної роботи з мистецтва їм просто необхідно зараз вивчити назви кольорів. Впродовж уроку ми знайомимося з назвами кольорів, одразу ж розмежовуючи основні та похідні. Перед виконанням малюнку, ви читаєте лист від гостя або вмикаєте аудіозапис від віртуального друга, в якому назви фруктів та овочів звучать українською мовою, а кольори англійською.

Результат: *роботи виконані у запропонованих кольорах, діти вивчили нову лексику, розрізняють та називають основні та похідні кольори. І найголовніше з нетерпінням чекають такого уроку ще.*

Ще одним способом підвищення рівня пізнавальної мотивації учнів – організація та проведення тематичних заходів/днів/уроків. Родзинкою цієї форми організації освітньої діяльності - те, що учні можуть самостійно обирати теми.

Що ще може так мотивувати вивчати предметні дисципліни, йти до школи, ніж очікування тематичних

заходів? Діти вмотивовані, зацікавлені та максимально залучені. Наприклад, минулого року під час тематичного тижня «Космічна ера» запропонованою освітньою програмою «Світ чекає крилатих» ми з учнями влаштували тематичний день- квест «Космошкола». Цього дня ми вбралися у тематичні костюми, бо мали замаскуватися та подорожували всією школою для її порятунку. Діти під час гри розгадували ребуси, обчислювали приклади, розв'язували задачі, працювали з деформованим текстом, відповідали на запитання космічної вікторини. Деякі світлини з цього дня ви можете переглянути за посиланням.

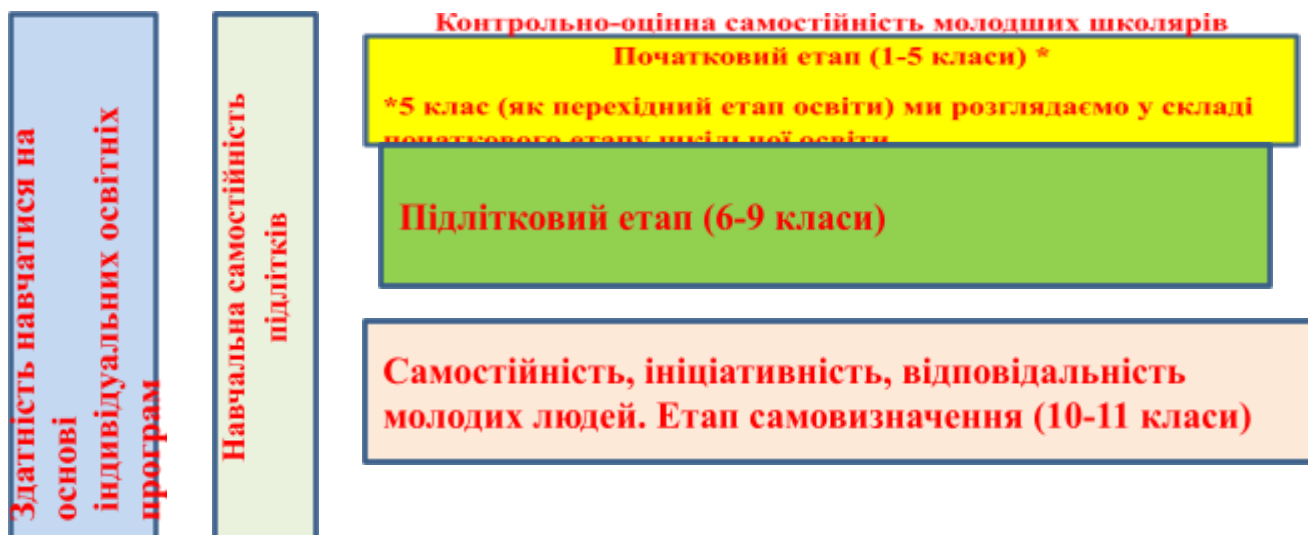
Впровадження НУШ подарувало нам ще одну форму роботи, яка чудово мотивує учнів до пізнавальної діяльності – «Ранкові зустрічі». Ця форма роботи має чимало функцій, але створення сприятливої робочої атмосфери у класі одна з найголовніших. Адже тільки у комфортному середовищі учні можуть вільно висловлюватися, співпрацювати, доводити власну думку, покращувати власні уміння та навички. Зранку, тільки-но прокинувшись, не всі відчувають сили у собі працювати, не всі мають гарний настрій, а це все впливає на загальну атмосферу у класі. Тому вдало проведене «Ранкове коло» може націлити учнів на плідну роботи, оскільки, до нього можна додати проблемне запитання, відповідь на яке діти будуть шукати впродовж дня; поєднати з життєвими ситуаціями, ввести героя, що буде супроводжувати цілий день. Отже, «Ранкову зустріч» можна використати, як мотиваційний компонент дня чи тижня, а на уроках тільки підкріплювати і посилатися на бесіду, що була зранку.

Контрольно – оцінювальна діяльність

Концепція модернізації освіти висуває нові вимоги до системи шкільної освіти. Суспільству, що розвивається, потрібні сучасно освічені, підприємливі люди, які можуть самостійно приймати відповідальні рішення в ситуації вибору, прогнозуючи їх можливі наслідки, здатні до співпраці, ініціативні та самостійні, що відрізняються мобільністю, динамізмом, конструктивністю, що мають розвинене почуття відповідальності за долю країни.

Для того, щоб сучасна школа змогла досягти поставленої перед нею мети, вона повинна послідовно вирішувати свої завдання на всіх щаблях освіти. Кожен етап освіти має вирішувати власні ключові завдання, які визначатимуть виконання освітніх цілей на наступних етапах.

Ключові завдання кожного етапу навчання, які дозволять досягти основної мети шкільної освіти.

Функції контрольно - оцінювальної діяльності

Використання різноманітних форм, методів й засобів контролю результатів навчання, які сприяють просуванню учнів до досягнення більш високих орієнтацій вчителя на активізацію мислення, пізнавальну діяльність, мотиваційну і волюву сферу учнів.	Контролююча функція	Діагностична функція	Стимулююча функція
	Об'єктивне визначення рівня засвоєння навчального матеріалу в процесі контролю і атестації учнів.	Аналіз, оперативне регулювання і корекція освітнього процесу і навчальної діяльності.	Встановлення динаміки досягнень учнів в засвоєні знань, характеру пізнавальної діяльності, розвитку індивідуальних якостей особистості на всіх етапах навчальної діяльності. Контроль повинен стимулювати бажання дитини займатися даним предметом

<i>Оцінювання навчання</i> 	<i>Оцінювання для навчання</i>
підсумовування всього обсягу матеріалу, вивченого учнем на конкретний момент	визначення етапу, на якому знаходяться учні в процесі свого

	навчання, та напрямки, в якому слід розвиватися
--	--

	<i>1 етап (1 клас)</i> <i>Перехідний від дошкільної до шкільної освіти</i>	<i>2 етап (2 - 4 класи)</i> <i>Удосконалення форм і способів контролю й оцінювання в умовах формування класної спільноти</i>	<i>3 етап (4 - 5 класи)</i> <i>Перехідний від початкової до основної школи (рефлексивний етап)</i>
міс т кон тро льн о – оці нно ї дія льн ості	- Порівняння двох малюнків, знаходження відмінностей; - Порівняння і відтворення рухів (у грі); - Зіставлення двох дій; - Зіставлення письмової роботи зі зразком; - Порівняння двох рішень між собою;	- Складання задачі, подібної даній; - Виділення із групи завдань того, яке відрізняється способом рішення; - Вибір із комплекту задач найбільш близьких за способом рішення; - Прогнозування помилок, які можна допустити при виконанні;	- Визначення того, що буде перевірятися (типологія завдань); - Зіставлення перевірних завдань (в т. ч. завдань з «пастками»); - Виділення складності завдань; - Створення зразка для перевірки; - Характеристика помилок і висування гіпотези про їх причини;

езу льт ат («п род укт »)	- Вміння зіставляти свої дії з поданим зразком; - Вміння знаходити збіг, подібність, різницю; Вміння домовлятися про вибір зразка для зіставлення;	- Вміння формулювати вимоги до перевірних завдань; - Вміння визначати межі власних можливостей; - Вміння встановлювати можливі причини помилок; - Вміння виділяти критерії для оцінювання; - Вміння визначати готовність до представлення результату власної роботи;	- Вихід на повний цикл контролю і оцінювання; - Сформованість самоконтролю і самооцінювання як індивідуальних якостей; - Сформованість основ навчальної самодіяльності для основної школи;
--	--	--	--

Школа відповідає за одну, але надзвичайну суттєву межу виховання дитячої самостійності: засобами навчання ми повинні виростити у школярах навчальну самостійність як уміння розширювати свої знання, уміння та здібності з власної ініціативи. Від того, як буде закладено основи цієї самостійності у молодшому шкільному віці, залежить виконання завдання загалом на наступних етапах освіти.

Педагогічні умови та педагогічні засоби контрольної-оцінної самостійності молодших школярів

Виділяють такі етапи та фази становлення дій контролю та оцінки у межах початкового етапу освіти:

Коли вчитель оцінює відповідь учня, він повідомляє насамперед свою особисту думку про конкретну роботу конкретної дитини. Коли вчитель ставить позначку, на перший план висувається загальнодержавний стандарт якості знань, умінь і навиків учня. При цьому найчастіше за виставленою

відміткою не проявляється процес отримання знань. Відтепер в педагогічній практиці, поряд з оцінкою вчителя поруч стає і рефлексія учня.

Що таке рефлексія?

Рефлексія - це самоаналіз, самооцінка, "погляд усередину себе".

Щодо уроків, рефлексія - це етап уроку, під час якого учні самостійно оцінюють свій стан, свої емоції, результати своєї діяльності.

Самооцінювання - елемент рефлексії, яка іде після самоаналізу результатів діяльності.

Взаємооцінювання .Оцінка однокласниками є повноцінним навчальним прийомом оцінювання. З іншого боку, взаємне оцінювання дає учням можливість закріплювати вивчений матеріал у вигляді оцінювання робіт одне в одного.

Переваги взаємооцінювання:

- взаємо оцінювання має інтерактивний характер;
- учень або група учнів, які оцінюють роботу, отримують користь для себе, як і той, чію роботу оцінюють. Роботу оцінюють за наперед визначеними критеріями. При оцінюванні інших робіт є можливість побачити помилки у своїй роботі і при необхідності виправити їх;
- взаємо оцінювання допомагає покращити соціальні та комунікативні здібності;
- активно займаючись взаємо оціненням під час навчального процесу, учні краще розуміють необхідність і роль оцінювання та оцінки.

Коли проводити?

Рефлексію можна проводити будь-якому етапі уроку, і навіть за підсумками вивчення теми, цілого розділу матеріалу.

Навіщо потрібна рефлексія?

Якщо дитина розуміє:

навіщо він вивчає цю тему, як вона йому знадобиться у майбутньому;
які цілі мають бути досягнуті саме на цьому уроці;

який внесок у загальну справу може внести;
чи може він адекватно оцінювати свою працю та роботу своїх
однокласників,

**...то процес навчання стає набагато цікавішим і легшим як для
учня, так і для вчителя.**

Символічна рефлексія

Рефлексія настрою та емоційного стану

- На початку уроку **емоційну рефлексію** проводять задля встановлення контакту із класом. Можна поставити музику (підібравши мотив, що узгоджується з темою), процитувати класика, зачитати емоційний вірш.

- Після обов'язково слід запитати учнів: Що ти відчуваєш зараз? Який настрій у тебе?

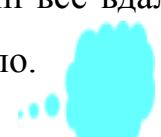
- Таким чином, така рефлексія допоможе учням налаштуватися на сприйняття теми.

«Світлофор» колірне зображення настрою

Картки із зображенням обличчя (сумного, веселого); показ великого пальця вгору чи вниз, різнокольорові картки, зображення, що зображають спектр емоцій

" - мені все вдалося, " - мені не все вдалося, -
у мене нічого не вийшло.

Метод " Острова". На великому аркуші паперу малюється карта із зображенням емоційних "островів": о. Радості, о. Сум, о. Здивування, о. Тривоги, о. Очікування, о. Просвітлення, о. Натхнення, о. Задоволення, о. Насолоди, Бермудський трикутник та ін. Учні виходять до карти та маркером (фломастером) намалюють або кріплять свій кораблик у відповідному районі карти, який відображає душевний, емоційно-чуттєвий стан після уроку або наприкінці дня, або наприкінці тижня

Острів Нудьги

Острів Мрії

Острів Страху

Острів Знань

Острів Впевненості

Рефлексія діяльності

Даний вид рефлексії зручніше застосовувати під час перевірки домашніх завдань, на етапі закріплення матеріалу, при захисті проєктів. Він допомагає учням осмислити види та способи роботи, проаналізувати свою активність та виявити прогалини.

«Пантоміма»

Учні пантомімою мають показати результати своєї роботи. Наприклад, руки вгору – задоволені, голова вниз – незадоволені, закрити обличчя руками – байдуже.

У ***письмових роботах*** можна використовувати і такий вид рефлексії, коли дитина не піднімає якийсь сигнал, а ***розфарбовує кружок*** певного кольору на полях або підкреслює найбільш правильно написану букву.

«Кольорограма»

Формування навички самоконтролю та самоаналізу передбачає: проба (якась діяльність), рефлексія, наступний крок. І знову проба, рефлексія, наступний крок.

Наприкінці уроку перевіряється, який колір переважає.

Чек-лист досягнень за тиждень

«Як я навчаюсь?»

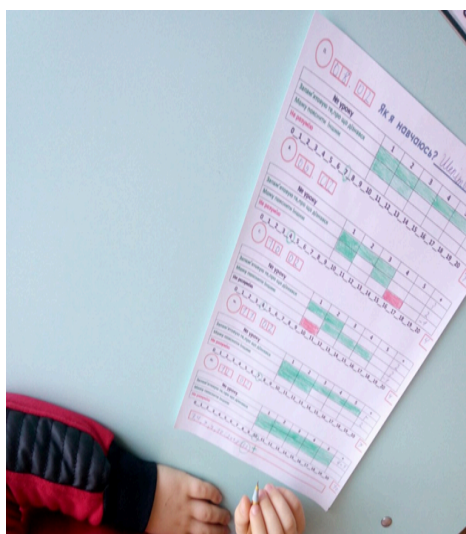
Формування навички самоконтролю та самоаналізу передбачає: проба (якась діяльність), рефлексія, наступний крок. І знову проба, рефлексія, наступний крок.

Наприкінці уроку перевіряється, який колір переважає.

Як я навчаюсь? _____ П. І.

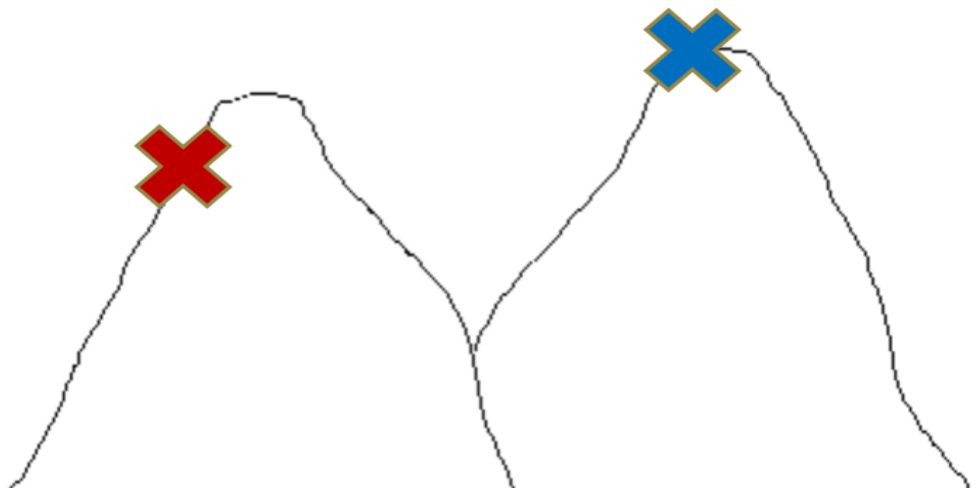

№ уроку	1	2	3	4	5	+
Запам'ятовую те, про що дівнався						3
Можу пояснити іншим						2
Не розумію						- 1

0_1_2_3_4_5_6_7_8_9_10_11_12_13_14_15_16_17_18_19_20

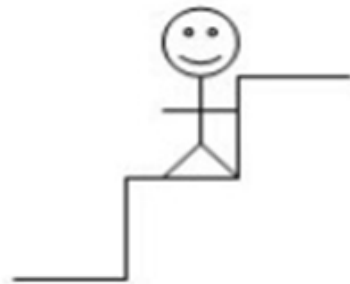
Сходження на пік Знання

I етап

II етап

«Сходи́нки успі́ху» – **нижня** сходинка – у мене нічого не вийшло;
середня сходинка - у мене були проблеми; **верхня** сходинка - мені все вдалося.

«Дерево успі́ху» - зелений лист - немає помилок, жовтий лист - 1 помилка, червоний лист - 2-3 помилки.

Все

зробив

правильно

Зустрілися труднощі

Зробив багато помилок

Запропонуйте дітям обвести контури руки на аркушах паперу. Кожен палець - це місце, де записують відповіді на запитання. **Вказівний** палець — «Мій настрій», **великий** палець — «Що цікавого я вивчив сьогодні?», **середній** — «Що було важко? Які я мав труднощі?», **безіменний** — «Мені не сподобалося сьогодні», **мізинець** — «Що б я хотів ще вивчити? Що мені було б цікаво?»

Завдання такого типу демонструють дітям ще змалку, що їхня думка цінна та буде врахована вчителем. Це спонукає їх вчитися обдумувати та висловлювати свої відчуття. Ви налагоджуєте довірливі контакти та робите своєрідну діагностику успіхів, труднощів та навчальних потреб дітей

Лист самооцінювання роботи в групі

Критерії	Показники				Оцінка успішності
«Я»	Себе почував в процесі навчання	Чи було мені комфортно	З яким настроєм почував	Чи задоволений собою	5
					4
					3
					2
					1
«Ми»	Наскільки мені було комфортно працювати в складі малої групи	Які були складнощі у спілкуванні з групою	Чи зміг я допомогти товаришам	Чи змогли Вони мені допомогти	5
					4
					3
					2
					1
«Діти»	Я досяг мети	Навчальний матеріал потрібен для подальшого навчання, для практики, він просто цікавий	У чому в мене були складнощі, чому	Як мені подолати свої проблеми	5
					4
					3
					2
					1

Таблиця ПМЦ - недоліки, переваги, перспективи (творець Е. де Бона)

П – «плюс», позитивні риси, переваги

М – «мінус», негативні риси, недоліки

Ц – «цікаво», можливості для розвитку

П	
М	
Ц	

Стратегія ЗХД (розроблена Д.Огл)

«З» - знаємо	«Х» - хочемо дізнатися	«Д» - дізналися
Категорії інформації	Джерело інформації	

- Ось цей тип рефлексії зручніше проводити в кінці уроку або на етапі підбиття підсумків. Він дає можливість дітям усвідомити зміст пройденого, оцінити ефективність своєї роботи під час уроку.

«Закінчи пропозицію (інтерв'ю)»

сьогодні я дізнався...

я придбав...

я навчився...

мені захотілося...

у мене вийшло...

було цікаво...

я зміг...

було важко...

я спробую...

я виконував завдання...

мене здивувало...

я зрозумів, що...

урок дав мені для життя...

тепер я можу...

Кожен учень обирає по 1-2 пропозиції та закінчує їх. Проводити таку рефлексію можна усно, а можна письмово (на листочках або прямо в зошиті).

«Таблиця»

У таблиці мету уроку записує вчитель.

Цілі уроку	+	-	?
	Все зрозуміло	Нічого не зрозумів	

			Цікаво, хочу дізнатись подробиць

«Фразеологізм чи прислів'я»

Підберіть вираз, що відповідає вашому сприйняттю уроку: *чув краєм вуха, плескав вухами, ворушив мізками, рахував гав.*

«Анкета»

На уроці я працював	активно/пасивно
Своєю роботою на уроці я	задоволений/ незадоволений
Урок для мене здався	коротким/довгим
Мій настрій	покращився/ став гіршим
Матеріал уроку мені був	зрозумілий / не зрозумілий
Домашнє завдання мені здається	легким/ важким

«Три М»

Учням пропонується назвати *три моменти*, які в них вийшли добре в процесі уроку, і запропонувати одну дію, яка покращить їхню роботу на наступному уроці.

Лист по колу

Прийом, який доцільно застосовувати на етапі виклику та рефлексії.

Шляхи реалізації: об'єднайтесь у групи. Візьміть листочок і ручку. Напишіть одне речення по темі, потім передайте свій листок сусіду. Отримавши листок сусіда, продовжте його роботу і передайте наступному сусіду. Листочки рухаються до тих пір, поки до кожного не повернеться аркуш, в якому було написане його перше речення.

Стратегія «Метод Прес»

Висловлюю свою думку: **«Я вважаю...»**

Пояснюю причину такої точки зору: **«Тому що...»**

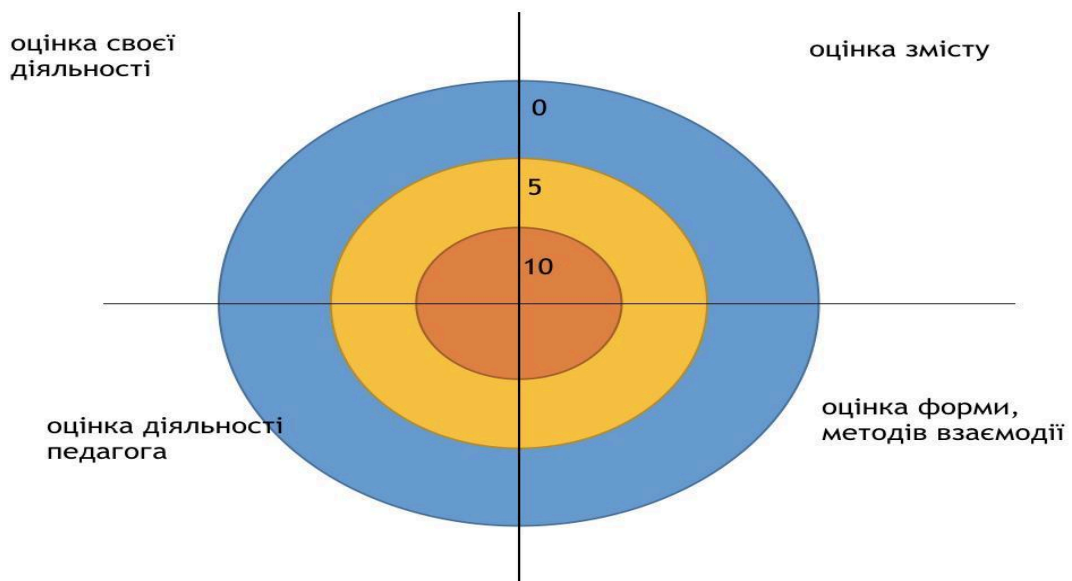
Наводимо приклад додаткових аргументів на підтримку своєї позиції:

«Наприклад...»

Узагальнюємо, формулюємо висновки: **«Отже...», «Таким чином...»**

Рефлексивна мішень

Мішень розділена на 4 частини. Чим ближче до цілі – тим більший бал. Кожен учень може зробити чотири постріли – у кожен сектор по одному. Якщо йому не сподобалося, то він обирає 0, якщо середньо – то 5, якщо йому все сподобалося – то буде ближче до середини. Для вибору учням надаються різнокольорові стікери.

Рефлексія змісту матеріалу

Прийом «завдання-пастки» (готові «пастки» на рефлексію освоєння способу дії)

Сюрприз

Цей метод полягає у тому, що до початку уроку вчитель готує картки, які в стислій формі ілюструють матеріал уроку і потребують коментарів: розпізнавання формул, заповнення пропусків у словах тощо. Картки поміщаються у яскраву чарівну скриньку”.

Під час підведення підсумків учні дістають із скриньки картку і розв’язують завдання. Метод дає можливість плавного переходу до коментування домашнього завдання, надає вчителю та учням інформацію про необхідність корекції знань.

Рюкзак

Метод етапу рефлексії дає можливість залучати кожного учня до роботи на цьому етапі. Полягає в тому, що кожен учень стисло записує на папері відповідь на запитання: „ Які з тих знань і умінь, що отримали на уроці, вони візьмуть із собою для використання на інших уроках, для виконання домашнього завдання”. Листочки із відповідями складають у рюкзак (уявний чи справжній). Вибірково ознайомлюються із ними. Метод дає можливість виділити головне, визначити важливість матеріалу; вносить в урок елемент гри; дає можливість залучити до роботи всіх учнів; надає вчителю інформацію про кожного учня, про методи роботи, що сподобались їм; створює основу для проведення мотивації на наступних уроках.

Рефлексія на уроці

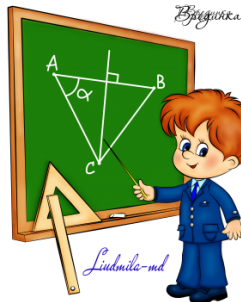
Це спільна діяльність учнів та вчителя, що дозволяє вдосконалювати навчальний процес, орієнтуючись на особистість кожного учня.

Пізнавальні

Вміння добувати,
перетворювати та
подавати інформацію

Регулятивні

Вміння
організовувати свої
справи: ставити
мету, планувати,
отримувати та
оцінювати результат

Комунікативні

Вміння донести
свою позицію,
зрозуміти інших,
домовитися, щоб
зробити щось
спільно

Особистісні

Вміння оцінювати
свої та чужі вчинки,
прагнення до творчої
діяльності

Предметні

Якісне засвоєння
знань

Рефлексія вчителя

- Що я роблю?
- З якою метою?
- Якими є результати моєї діяльності?
- Як я цього досяг?
- А чи можна зробити краще?

Поки вчитель ставить собі ці питання – він розвивається.

Рефлексія - запорука розвитку та просування вперед.

Основним законом України Про освіту визначено, що метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток , виховання і соціалізація особистості до життя в суспільстві та цивілізованої взаємодії з природою. Яка має прагнення до вдосконалення. Готовою до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальної трудової діяльності та громадянської активності.

Загальний обсяг річного навчального навантаження для кожної галузі в освітній програмі встановлено в межах Державного стандарту та Типової освітньої програми та відрізняється від навантаження учня початкової школи. Збільшується кількість вчителів, які мають різні форми та стилі викладання (що найчастіше є авторитарним та застарілим). Перед учнем стає питання :

- Для чого це мені необхідно ?
- Навіщо мені навчатися ?
- Як ці теми з математики, української мови та інших предметів мені можуть знадобитися у подальшому житті ?

Одним з принципів НУШ – це зв'язок з життям , адаптація дитини до дорослого життя. Тому вчителів. Який буде працювати у 5 класі необхідно розробити та підібрати- такі види вправ, завдань, які не включають у себе просте -шаблонне ви-конання , а розкриває творчий пошук вирішення життєвої проблеми.

Типовим навчальним планом визначається перелік навчальних предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі.

У навчальному плані можна визначити міжгалузеві інтегровані курси :

- «Драматургія і театр»
- «Техніка майбутнього»
- «Держава у смартфоні»
- «Фінанси та математика»

Завдяки цим інтегрованим урокам можна відповісти- головні питання дитини, яка прийшла до 5 класу – навіщо виконувати ці завдання, які не мають жодного логічного сенсу, для чого ви-вчати окремі теми

На уроках літератури аналізуючи слова та вчинки героїв творів – вчи-ти-поводити себе в окремих життєвих випадках. А безпосередньо перебуваючи в цьому образі, граючи улюбленого літературного героя розкриваються приховані таланти дітей . можливість проявити себе не так як у повсякденні.

На уроках дизайну і технологій (трудового навчання) не працювати за застарілими станками та древніми інструментами, а інтегрувавши з уроком інформатики розроблювати операційні системи та реалізовувати їх в доступній робототехніці, яка може прийти на допомогу у повсякденному житті.

Сучасні діти багато знають про свої права, та мало замислюються над своїми обов'язками. Урок – гра «Держава у смартфоні» допоможе орієнтуватися в сучасній правовій базі, знаходити необхідну інформацію, яка необхідна для вирішення будь-яких проблем (запис до лікаря та отримання сертифікату, підписання декларації та отримання спадщини, оформлення власності та оскарження стягів.)

Уроки математики інтегрувати з фінансовою грамотністю. На уроці не розв'язувати довгі не маючі жодного сенсу вирази з математичними діями, а отримувати кошти (бюджет), та розподіляти його для вирішення життєвих проблем – оплата комунальних послуг, погашення кредиту , освіти , харчування та розваги. Такі завдання допоможуть дітям більш ретельніше відноситися до сімейних фінансів, цінувати труд батьків.

Пов'язавши уроки математики та охорони здоров'я спробувати розрахувати процент захворюваності на кількість населення та імовірний процент зустрічі з інфікованим. Ця тема стала неймовірно цікавою останнім часом. Так математики підраховали, що на цей день процент хворих на ковід у нашій області становить 0,8% від всього населення. Такі завдання викликають неймовірний інтерес у дітей, розкриває їх зміст.

Формуючи ключові компетентності та наскрізні вміння п'ятикласника, ми готуємо їх до:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань (тому рекомендуємо більше проводити уроків-дослідів, спостережень, експериментів)

- комунікації у суспільстві (тому використовувати уроки-диспути, роботу у групах , створення своїх бізнеспланів та знаходження шляхів їх реалізації).

- планування та здійснення навчального пошуку – планувати свою роботу та розуміти способи знаходження необхідної інформації.

Грамотно та правильно плануючи свою роботу у дітей формується принцип доброчесності та поваги до інших , їх прав і свобод, дбайливе ставлення до природних ресурсів та довкілля

Також у п'ятикласників необхідно формувати та застосовувати різні інструменти формувального самооцінювання :

- ведення особистого портфоліо (якщо в початковій школі це робив вчитель, то це вже може робити сам учень і спостерігати за своїми досягненнями, порівнювати свої результати)

- гра «візьми та передай»- спільна групова робота для обміну думками та знаходження вірного рішення. Так у суперечках народжується істина та дитина приймає чужі думки та аналізує свої.

- «велике і мале коло»- діти стають внутрішнім та зовнішнім колом та ставлять питання у парах, рух кола – зміна пари. Учні оцінюють свої знання по темі та порівнюють з знаннями інших.

- «газетний редактор»- виготовлення статей за вивченою темою . таким чином вивчення теми виходить за рамки шкільної програми, стає глибшою та цікавішою.

- «есе хвилинка» - чого очікували від вивченої теми, чим оволоділи, що з запланованого не вийшло.

- збір ідей «мозковий штурм»- колективне обговорення та пошук рішення, а не нав'язування стандартного плану рішення вчителем.

- «картка на вихід» - яку учень отримує наприкінці уроку та відповідає на питання, розуміючи, чи оволодів він даною темою, які недоліки та прогалини у знаннях існують.

- перевірка хибної думки- коли учитель надає поширені або передбачувані помилкові твердження. Діти аналізують та погоджуються чи не погоджуються, аргументують відповіді . Оцінюють свій рівень компетентності з даної теми.

- шкала Лайкерта – вчитель надає декілька тверджень, які не є істинними, але дещо спірними. Ці вправи допомагають обґрунтовано мислити та приймати різні думки та рішення , а саме :

1. повністю погоджуюсь
2. погоджуюсь частково
3. не погоджуюсь

Формування самооцінки учні – шлях до розвитку та прагнення самореалізації, удосконалення та досягання поставлених цілей.

Діагностувальна робота

У завданнях 1-5 познач правильну, на твою думку, відповідь.

01

Яке з поданих чисел містить 5 одиниць II розряду другого класу, 7 одиниць III розряду першого класу, 2 одиниці I розряду першого класу?

572

50 702

5 702

02

Яким є добуток чисел 60 006 і 6 ?

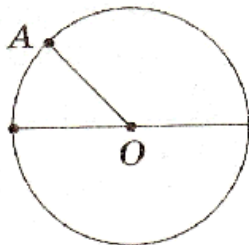
360 036

36 036

360

03

Діаметр поданого кола із центром у точці O дорівнює 19 см. Визнач довжину відрізка OA.

38 см

9см 5мм

28см

04

Площа прямокутної ділянки дорівнює 400 м^2 , довжина – 25 м. Познач, чому дорівнює ширина ділянки.

16 м^2

16 м

1000 м^2

05

Яку з поданих нерівностей задовольняє значення змінної $y=2400$?

$y \cdot 20 < 2800$

$y \cdot 3 < 8000$

$24000 : y < 10$

У завданнях 6-7 затиши лише відповідь.

06

Розв'яжи рівняння.

$$a : 12 = 2060 - 1973$$

Відповідь: _____

07

Знайди значення виразів.

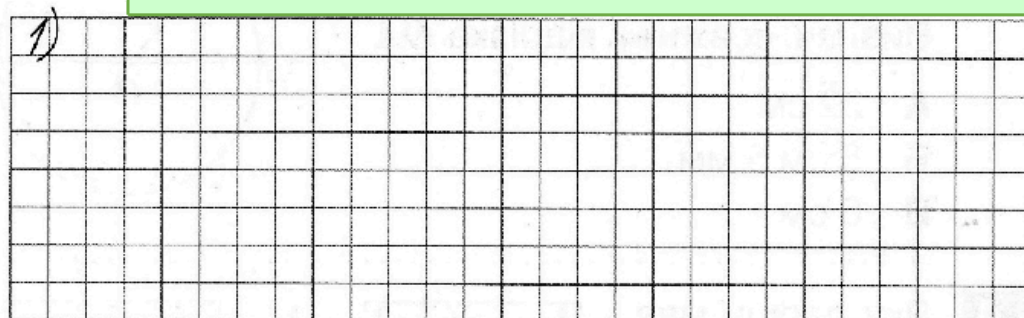
$$(1 \text{ км} - 320 \text{ м}) : 2 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$8721 + (26308 - 18569) \cdot 5 = \underline{\hspace{2cm}}$$

У завданнях 8-9 розв'яжи задачі.

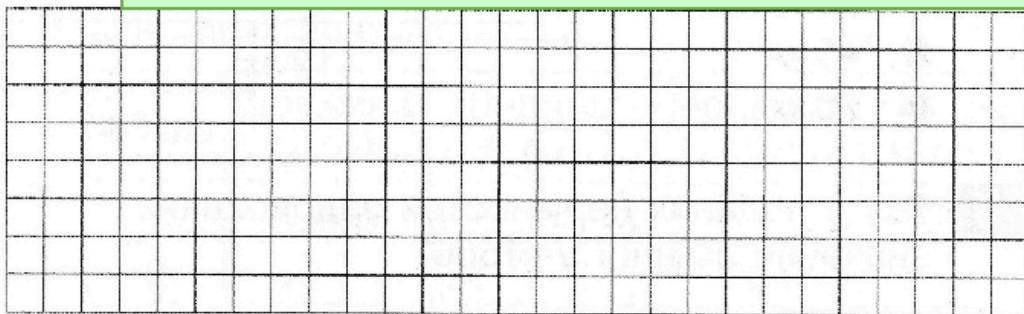
08

Дві черепахи знаходилися на відстані 207 м і одночасно почали рухатися назустріч одна одній. Через який час вони зустрінуться, якщо швидкість першої – 5 м/с, а другої – 4 м/с ?

09

Ширина однієї ділянки прямокутної форми – 52 м, а її довжина – 205 м. Знайди довжину іншої ділянки прямокутної форми з такою самою площею і шириною – 65 м. ?

Картка самооцінювання

01												
02												
03												
04												
05												
06												
07												
08												
09												

Оцінювальний аркуш

Характеристика результатів навчання	№ завдання	Рівень, оцінювальне судження
Читає, записує, утворює, порівнює числа, визначає розрядний склад числа	1	
Володіє навичками додавання і віднімання, множення і ділення чисел	2, 7	
Читає і записує математичні вирази, у тому числі зі змінною, знаходить їх значення; розв'язує рівняння, добирає розв'язок нерівності зі змінною	5. 6	
Аналізує текст задачі, створює за потреби модель, обґрунтовує спосіб розв'язання, розв'язує задачу, прогнозує і перевіряє розв'язок	8, 9	
Розпізнає, будує геометричні фігури, конструює об'єкти з геометричних фігур		
Використовує для вимірювання величин доцільні одиниці вимірювання, оперує величинами, користується приладами для вимірювання	3, 4	